

Sygn. akt I PK 92/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa J. D.

przeciwko P. Spółce z o.o. Oddziałowi Zakładu Przetwórstwa Owocowo -
Warzywnego w S.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
odszkodowanie z tytułu dyskryminacji,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2017 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 13 października 2015 r., sygn. akt VII Pa 362/14,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści złotych) tytułem pokrycia kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 października 2015 r., sygn. akt VII Pa 362/14 Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa J. D. przeciwko P. Sp. z o.o. Oddział Zakładu Przetwórstwa Owocowo – Warzywnego w S. o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, odszkodowanie z tytułu dyskryminacji - oddalił apelacje obu stron od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 lutego 2014 r., sygn. akt IV P 210/11, w którym Sąd Rejonowy częściowo

uwzględnił powództwo J. D., orzekając jego przywrócenie do pracy oraz zasądzając na jego rzecz kwotę 41 750,04 zł pod warunkiem podjęcia pracy. W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy powództwo oddalił.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła skargą kasacyjną strona pozwana w części, w jakiej oddalał on apelację pozwanej. Skargę oparto na zarzucie naruszenia zarówno przepisów prawa materialnego, jak i procesowego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1. czy ochrona przedemerytalna przewidziana w treści art. 39 Kodeksu pracy obejmuje pracowników w okresie 4 lat poprzedzających osiągnięcie przez pracownika wieku uprawniającego do nabycia uprawnień do emerytury pomostowej przy spełnieniu pozostałych przesłanek nabycia takiego prawa, wobec tego, iż:

- świadczenie w postaci emerytury pomostowej jest świadczeniem okresowym tj. przysługującym do czasu nabycia przez daną osobę praw do emerytury „normalnej”, która jest przyznawana i naliczana w sposób odrębny od emerytury pomostowej,

- odrębność emerytury pomostowej oraz emerytury „normalnej” implikuje pytanie o to, czy pracownik pozostaje objęty ochroną, o której mowa w treści art. 39 k.p. zarówno w okresie 4 lat poprzedzających osiągnięcie wieku uprawniającego do nabycia prawa do emerytury pomostowej jak również w okresie 4 lat poprzedzających osiągnięcie wieku uprawniającego do „normalnej” emerytury co wobec Ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2012.637) i przewidziany tam przepis przejściowy tj. art. 18 cyt. Ustawy wydłużający okres ochrony, o której mowa w treści art. 39 k.p. - może prowadzić do sytuacji w której pracownik będzie korzystał z ochrony nie - jednokrotnie przez okres 4 lat, a przez okres nawet lat kilkunastu - co należy mieć na uwadze przy dokonywaniu interpretacji art. 39 k.p. w kontekście oceny czy przepis ten znajduje zastosowanie także wobec pracowników, którzy mogą stać się uprawnionymi do emerytury pomostowej;

2. czy dokonywanie oceny zasadności roszczenia o przywrócenie do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy jak również każdego innego roszczenia na podstawie przepisu rozumianego, interpretowanego w sposób wskazany w wyroku Sądu Najwyższego wydanym po dacie zdarzenia będącego podstawą takiego roszczenia (w przypadku roszczeń o przywrócenie do pracy oraz zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy - po dacie dokonania wypowiedzenia), nie stanowi naruszenia a co najmniej obejścia przepisu art. 3 Kodeksu cywilnego, który zakazuje stosowania prawa wstecz; W niniejszej sprawie sytuacja powyższa nastąpiła w zakresie w jakim Sąd II instancji uznał wypowiedzenie dokonane wobec Powoda za formalnie nieprawidłowe z uwagi na niewskazanie w treści wypowiedzenia kryteriów wyboru Powoda do zwolnienia, który to wymóg ma wynikać z treści art. 30 § 4 Kodeksu pracy rozumianego zgodnie z interpretacją dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 września 2013 r., I PK 61/13, tj. wydanego po dacie sformułowania i wręczenia wobec Powoda wypowiedzenia umowy o pracę; Zgodnie ze wskazanym wyrokiem w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony z powodu likwidacji jednego z analogicznych stanowisk pracy powinna zostać wskazana także przyczyna wyboru pracownika do zwolnienia z pracy (kryteria doboru).

Ponadto pełnomocnik skarżącej spółki wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Jednak w piśmie z dnia 15 lutego 2016 r. wskazał następnie, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera wyłącznie na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik powoda wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – o jej oddalenie w całości, a także o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne

zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie którejkolwiek z przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 czy też 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie

faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Jeżeli zaś chodzi o drugą z przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania to, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej

prima facie, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący nie wykazał, aby w sprawie rzeczywiście zachodziły podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W zakresie pierwszej z powołanych podstaw należy stwierdzić, że pierwsze sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie jest zagadnieniem nowym, nierozstrzygniętym dotychczas w orzecznictwie. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się co do stosowania ochrony przewidzianej w art. 39 k.p. wobec pracowników w okresie 4 lat przed nabyciem uprawnień do skorzystania z emerytury pomostowej (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., II PK 282/10, OSNP 2012 nr 11-12, poz. 140; z dnia 7 grudnia 2012 r., II PK 123/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 226; z dnia 30 września 2014 r., II PK 283/13, LEX nr 1551336), jak również co do braku możliwości kilkukrotnego korzystania przez pracownika ze wspomnianej ochrony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2002 r., I PKN 141/01, OSNP 2004/5/86; z dnia 6 grudnia 2012 r., I PK 145/12, LEX nr 1284682). Skarżący nie wykazał natomiast w żaden sposób, aby konieczna była zmiana lub uaktualnienie linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w tym przedmiocie na kanwie niniejszej sprawy.

Jeżeli zaś chodzi o drugie ze sformułowanych przez skarżącego zagadnień prawnych, to należy podkreślić, że ma ono jedynie charakter pozorny i nie jest rzeczywistym zagadnieniem prawnym. Sąd Okręgowy w Łodzi powołał się w zaskarżonym wyroku na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2013 r., I PK 61/13, który to wyrok nie ma charakteru prawotwórczego, a jest jedynie aktem stosowania prawa, wynikiem jego wykładni. A zatem nie można w tej sytuacji rozpatrywać naruszenia przez Sąd Okręgowy zasady *lex retro non agit*, bowiem wyrok Sądu Najwyższego powołany przez sąd *meriti* rozpoznający sprawę nie tworzył żadnego nowego prawa, którego działanie wstecz można by badać, lecz zawierał wykładnię prawa już obowiązującego.

Pełnomocnik skarżącej wycofał się z oparcia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności skargi, w związku z czym nie ma potrzeby jej rozpatrywania na etapie „przedsądu”.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.